

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ צו, ה'תשל"ב

חלק ב – יוצא-לאור לש"פ צו, ט"ז אדר שני, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

בן יכבד אב ואם

לעילוי נשמת אבינו

אוד מוצל מאש

ר' יוסף בנימין ז"ל ב"ר מנשה הי"ד

קאלטמאנן

נולד שביעי של פסח תרפ"ח בק"ק פרעשבורג

נפטר ח"י אדר-שני ה'תשע"ו

העמיד דורות לשם ולתפארת עוסקים בתורה ובמצות

ובשליחות כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות אמנו – יבלח"ט – מרת שולמית חנה תחי

נדפס על ידי ולזכות בניהם ובתם

מרת רות פעסיל ובעלה הרה"ת מרדכי שמערלינג ומשפחתם

הרה"ת מנשה נתנאל וזוגתו מרת דינה יהודית ומשפחתם

הרה"ת אריה וזוגתו מרת אסתר נחמה דינה ומשפחתם

למשפחת קאלטמאנן

לזכותם ולזכות משפחותיהם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

לברכה והצלחה בכל עניניהם בגו"ר בטוב הנראה והנגלה

הוספה

בי"ה. ט"ז אדר ב' תשי"ד
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר יוסף יהודא שי

שלום וברכה!

בודאי הגיעו כבר הקבלות כפי בקשתו. וכן בטח בימי הפורים שעברו התועדו כדבעי. ומעורר גם את האנשים והנשים שמבקר אותם וואָס מען דאַרף וויסען און נעמען פון פורים אויף אַ גאַנץ יאָר, על פי המבואר בתורת החסידות שזהו קבלת התורה ומצות מרצון הטוב ובתנועה דמס"נ שזהו מבטל כל הגזירות וממשיך כל זה לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות ממש. וכבר ידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לכל השדרי"ם, מען דאַרף קלייבען גשמיות און זייען (לזרוע) רוחנית, והרי כאו"א מישראל נקרא בשם ארץ חפץ וכשזרעים בארץ גרעין טוב הרי אפשר שמגרעין אחד יצמחו מאות ואלפים גרעינים וד"ל, והשי"ת יצליחו בהנ"ל ובעניניו הפרטים.

מוסג"פ העתק מכתבי כללי לנשים ובנות שבטח ינצל תוכנו בעת ביקוריו.

בברכת הצלחה ובריאות בגו"ר.

מוה"ר יוסף יהודא: חן, פאָריז. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"י אגרת ג'צה, ובהנסמן בהערות שם.

פורים .. קבלת התורה .. מרצון הטוב ובתנועה דמס"נ: ראה תו"א מג"א ד"ה חייב אינש (הב' — צח, א ואילך). ובכ"מ.

פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר .. קלייבען גשמיות און זייען (לזרוע) רוחנית: ראה אג"ק ח"ה אגרת אי'סד. ח"ז אגרת א'תקצג; ח"א אגרת ג'תקעה, ובהנסמן בהערות שם. ח"ב אגרת ג'תקל. ד'קפ. ח"ד אגרת ה'רמט. וראה גם אג"ק ח"ו אגרת א'תתנג. ח"ז אגרת ב'ריג. ח"י אגרת ג'שזו. ח"ח אגרת ו'תתקמו.

ארץ חפץ: מלאכי ג, יב. וראה כש"ט בהוספות סנ"ז. וש"נ.
מכתבי כללי לנשים ובנות: אג"ק ח"ח אגרת ב'תקכ.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ צו, ט"ז אדר שני הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ צו ה'תשל"ב, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון — י"ל אי"ה לש"פ מצורע, שבת הגדול, ח' ניסן).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכניס עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ד' אדר שני, ה'תשע"ט,
תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע ז"ע,
ברוקלין, נ"י.

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

ועד כדי כך גדול החושך — שבעיקר צריך לנהל ויכוח עם יהודים, כי, עם הגוים היו מגיעים כבר לידי הסכמה, כיון שהגוי יודע את האמת, שהוא נשאר עדיין גוי, ועד שמרגיש בעצמו שהשנאה ליהודים רח"ל נשארה אצלו כמו קודם... ומה שצריך להבהיר עכשיו הרי זה רק בנוגע ל"גוי" (אל זר) אשר בקרבך!...

והצרה בכל הנ"ל היא — שאין פוצה פה ומצפצף, ואם ישנו כבר מישהו שפוצה פה — הרי זה ב"קול ענות חלושה"¹¹⁷, וכל השאר יושבים מסביב ושותקים. — היתכן ששותקים למרות החיוב על כל מי שיש בידו למחות, כמבואר בגמרא¹¹⁸ חומר הענין שבזה.

ויה"ר שבעמדנו בחודש ניסן יתבטלו על ההעלמות וההסתרים, כי "בניסן נאלו ובניסן עתידין להגאל"⁶⁹, ועד לענין ד"ויהי ביום השמיני"¹¹⁹, שקשור עם כינור של ימות המשיח שיהי של שמונה נימין¹²⁰.

* * *

כא. המשך הביאור בפירוש רש"י בפ' ויקרא על הפסוק¹²¹ "אדם כי יקריב מכם", "בקרבנות נדבה דבר הענין", "מה אדם הראשון כו' אף אתם לא תקריבו מן הגזל" — נכלל בשיחת ש"פ ויקרא ס"122.

ובסיום הענין (בהמשך להמדובר אודות שבעת ימי המילואים שבפשות הקריבו אז בני"ר רק קרבנות נדבה) אמר:

ויה"ר שבקרב ממש יקויים הענין ד"ויהי ביום השמיני" (ש"נטל עשר עטרות"¹²³, עד לכתר מלכות), שקשור עם כינור של ימות המשיח¹²⁰ של שמונה נימין¹²⁴.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

לאחרי תפלת מנחה ואמירת "עבדים היינו" — התחיל לנגן הניגון "על אחת כמה וכמה".]

יג. מאמר (א' — כעין שיחה) ד"ה למנצח לדוד להזכיר.

* * *

יד. צוה לנגן ואמר מאמר (ב') ד"ה בעשור לחודש וגו'.

* * *

טו. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁸² "ופשט את בגדיו", "אין זו חובה אלא דרך ארץ, שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד. בגדים שבשל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו, לכך ולבש בגדים אחרים, פחותים מהן",

— דכיון שלא מצינו ציווי מפורש לעשות עוד סוג בגדים פחותים משאר הבגדים, עכצ"ל ש"אין זו חובה"⁸³ אלא דרך ארץ, שלא ילכלך כו'. אך עפ"ז ה' צריך לפשוט את בגדיו לא רק להוצאת הדשן, אלא גם להרמת הדשן?

ולכן מוסיף שזהו לפי שהוצאת הדשן היא בדוגמת בישול קדירה לרבו, שאין זה בפני רבו, אלא במקום אחר — "אל מחוץ למחנה"⁸², ורק הכנה דהכנה (מכשיר דמכשיר)⁸⁴ לכללות השימוש — שיהי מקום פנוי למערכה על המזבח; ואילו הרמת הדשן היא בדוגמת מזיגת כוס לרבו, שהיא בפניו — "ושמו אצל המזבח"⁸⁵, והיא גוף, סיום וגמר⁸⁶ השימוש. וה"ינה של תורה", שאע"פ שהוצאת הדשן שבדוגמת בישול קדירה לרבו נעשית בבגדים פחותים, ה"ה נעשית ע"י אותו כהן, וההוראה בענין ד"לא תהא יושב ושוכל מצוותי של תורה"⁸⁷, שצריך לעסוק בעצמו גם בענינים של הכשר מצוה, וגם לצאת בעצמו לעסוק עם אלו שנמצאים מחוץ למחנה⁸⁸ —

שמצינו בהשימוש דיעקב ליצחק (לצורך קבלת הברכות באופן ד"יתן גו", "יתן ויחזור ויתן" (תולדות כו, כה ובפרש"י)), שלאחרי ש"יגש לו ויאכל" (ה"מטעמים" ד"שני גדיי העזים"), אזי "ויבא לו יין וישת" (שם, כה), וזהו ענינה של הרמת הדשן — "הדרשן אשר תאכל האש את העולה גו" (פרשתנו שם), גמר ושלמות העבודה.

(87) תנחומא עקב ב.

(88) ולדוגמא מענינא דיומא — לעורר

יהודים בנוגע למצה שמורה, מכירת חמץ, ושאר ההכנות לחג הפסח.

(82) פרשתנו ו, ד.

(83) כפשטות הלשון "ופשט גו" שהו"ע של חובה, כמו "ולבש גו" בפסוק שלפנ"ז, ומה גם שבא בהמשך למ"ש בהתחלת הפרשה "צו גו", ומפרש רש"י "אין צו אלא לשון זירוז".

(84) ולכן מדייק "בשל.. קדירה לרבו", ולא בשר או תבשיל — כי, הקדירה שנותנים בה הבשר או התבשיל היא רק הכנה דהכנה כו'.

(85) שם, ג.

(86) ולכן מדייק "ימזוג.. כוס לרבו" — כי מזיגת הכוס היא סיום וגמר השימוש, ע"ד

(121) א, ב.

(122) לעיל ע'.

(123) שבת פו, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

(124) חסר הסיום (החור"2).

(117) לשון הכתוב — תשא לב, יח.

(118) שבת נד, סע"ב ואילך.

(119) ר"פ שמיני.

(120) ערכין יג, ב.

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ז בתחלתו.

טז. ומענין לענין באותו ענין:

בנוגע ליום ראשון הבע"ל, שהוא יום חשוב לעצמו בנוגע אלי — בודאי ישתתפו כולם ב"מבצע תפילין", ואלו שיקבלו על עצמם להניח תפילין, יתנו להם, על חשבונני, זוג תפילין במתנה, — אלא שכיון שענין של מצוה אינו צריך להיות בחנם⁸⁹, כדי שלא יהי' "נהמא דכיסופא"⁹⁰, יקחו מהם שקל (ובלשון המדינה: דולר) אחד ("ניט אום שבת גערעדט"), כדי שתהי' ההשתתפות שלהם בזה — ויבקשו מהם את כתובתם, כדי שיוכלו לשלוח את התפילין תיכף ומיד, כך, שלמחרת יוכלו כבר להניח תפילין שלהם.

זאת ועוד:

בנוגע למוסדות, הנה המנהלים שעומדים בראש המוסדות, יכנסו לקבל כסף מקופה שנמצאת ברשותי, בתור השתתפות שלי במוסדות.

ויהי' שכל זה יהי' מתוך שמחה וטוב לבב,

ועד שיקויים הענין ד"אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"⁹¹, כידוע פירוש הרב המגיד⁹² שה"אש" מכבה את ה"לא" — כל הענינים הבלתי-רצויים, כך, שיהיו רק ענינים רצויים, ועד שיאירו כמו בזמן שביהמ"ק הי' קיים.

* * *

יז. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר דפרשת השבוע — הנה בהמשך להמדובר לאחרונה⁹³ אודות מעלת בני" בשייכות ללימוד התורה⁹⁴, נתעכב על מאמר הזהר⁹⁵ ר' אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד והווי עימי ר' ייסא ור' חזקי', פתח ר' אלעזר ואמר, ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתך וגו'⁹⁶, תנינן כל בר נש דאשתדל במלי דאורייתא .. אינון דמשתדלי באורייתא עדיפי מנביאי .. דאינון קיימי בדרגא עלאה

(89) ראה זח"ב קכח, א.

(93)

(90) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת פרשתנו ז, רע"ד. ובכ"מ.

(91) פרשתנו שם, ו.

(92) אג"ק אדמו"ר מהווי"צ ח"ד ע' ע (נעתק ב"היום יום" כ"כא אד"ש). וראה גם

שיחת ש"פ צו, שה"ג, יו"ד ניסן תשכ"ט

סט"ו (תו"מ חנ"ו ע' 43). וש"נ.

(95) ח"ג לה, א.

(96) ישע"י נא, טז.

לעשות... כך, שאינם נחשבים אפילו לב"ד של הדייטות! (ורק עכשיו נתגיירה כהלכה, כך, שעכשיו אפשר לומר "אחותנו את" אליבא דאמת, אבל עד עכשיו היתה לה רק תעודה ש"אחותנו את", ללא גיור כלל).

ישנם כאלו שמגיירים גוי מבלי לספר לו כלל אודות קבלת מצוות, קלות וחמורות — כפי שאירע שמצאו אצל א' "צלם" בפניה, וכששאלוהו לפרש הדבר, אמר, שמעולם לא אמרו לו שזהו דבר האסור! השינוי היחידי הוא — שעכשיו הולכים ילדיו לבית-ספר יהודי ומתחברים עם ילדים יהודים, במקום ללמוד ולהתחבר עם גוים, אבל יותר מזה, אינם יודעים!

והגע עצמך: בשעת מ"ת הוצרך להיות ענין של גיור ע"י מילה וטבילה אפילו בנוגע לבני אברהם יצחק ויעקב; ואילו כאן מכניסים גוי ללא גיור כלל, וגם נותנים לו חלק בארץ ישראל, והיינו, שאין זה באופן שבא גוי ולוקח חלק מא"י בעל-כרחם של בני"י, כמו שהי' במלחמת רומי, למשל, שכיון שהי' להם חיל גדול, נטלו את א"י מבנ"י, אלא באופן שיהודים בעצמם נותנים לגוים חלק מא"י ששייכת אליהם, ולא עוד אלא שניתנה להם מהקב"ה באופן שלמעלה מדרך הטבע לגמרי!

ועוד זאת, שהם הולכים נגד אלו שהם עצמם מחשיבים אותם ל"רבנים" שלהם (לא כמו ה"נטורי קרתא" או הרפורמים שאינם מחשיבים אותם לרבנים שלהם), באמרם, שהם יודעים יותר טוב מהרב שלהם, כי, הרב יש לו רק ידיעות בתורה, ולא בהוויות העולם, ואילו להם יש ידיעות בהוויות העולם וגם ידיעות בתורה, ולכן טוענים, שמ"ש בתורה¹¹⁵ "לא יהי' לך אלהים אחרים" — אין זו חובה אלא דרך ארץ! ...

וכשאומרים לו: הרי זה ענין שנאמר בעשה"ד¹¹⁶ — משיב: מה בכך ("וואָס איז דער געוואָלד"?)! — באותה תורה נאמר "ופשט את בגדיו", ורש"י מפרש "אין זו חובה אלא דרך ארץ", וא"כ, אפשר לומר גם על "לא יהי' לך אלהים אחרים" שאין זו חובה אלא דרך ארץ!

וכמו"כ הי' יכול להוסיף ולטעון, שהוא מתפלל להקב"ה שלש פעמים ביום, ואף פעם לא שמע שהקב"ה יחזור ויאמר את עשה"ד עוה"פ! — אם אכן צריך לקיים את עשה"ד, לא הי' הקב"ה מסתפק באמירתם פעם אחת לפני אלפי שנים, אלא הי' חוזר ואומרם!

(115) יתרו כ, ג.

שב"ע"פ, ועד לחידוש של תלמיד ותיק, אבל

(116) בענין זה נזכר שיש אמנם חילוק בין כל הענינים צ"ל מיוסדים על כללי התורה, עשה"ד לשאר כל התורה כולה, תורה ואם לאו, אין זה "תלמיד ותיק".

בחר בבני מכל העמים, נעשו בני מציאות אחרת, כך, שנתנת תעודת-נייר לגוי לא תהפוך אותו ליהודי, שזוהי מציאות אחרת לגמרי.

כ. הדרך היחידה שעל ידה יכול גוי להפוך ליהודי היא — ע"י גיור כהלכה, כמו במ"ת (שאז "בחר בנו מכל העמים")¹¹⁰, כמבואר במסכת יבמות¹¹¹ שאז ה" ענין הגירות ע"י מילה וטבילה דוקא.

ויש להוסיף, שלאמיתתו של דבר, גם ענין הגיור אינו באופן שגוי נעשה יהודי — כידוע מ"ש החיד"א¹¹² בדיוק הלשון "גר שנתגייר", ולא גוי שנתגייר (כמו קטן שהגדיל, עבד או שפחה שנשחררו), שגוי בעצם לא יכול להתגייר, ומי שמתגייר, הרי זו הוכחה שמלכתחילה הוא "גר", אלא שענין זה ה" בהעלם, ונתגלה ע"י הגיור, והיינו, שכאשר מקבל על עצמו לקיים את המצוות, קלות כחמורות, הרי זו הוכחה שבעצם הוא גר, ואם אינו מוכן לקבל המצוות, הרי זה הוכחה שבעצם הוא גוי.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר בבת-שחוק): בכלל מחפשים להיטפל ("זיך טשעפען") אלי, למצוא חסרון או טעות בו, ועכשיו יטענו, שאיני אוהב בכלל מענין הגיור... ובכן: מי שאינו רוצה לקבל את דברי החיד"א, וחושב שהוא גדול יותר מהחיד"א, יהי לו אשר לו!

ובכל אופן, הכל מודים שגר שנתגייר הוא מציאות חדשה.

ובאמת הרי זה דבר פלא, כיצד יכול לפתע להשתנות מציאות אחת למציאות אחרת, ובפרט שזהו דבר שתלוי ברצונו, והיינו, שעוד בהיותו גוי, קודם שמתגייר, צריך להיות אצלו הרצון להתגייר, שהרי אי אפשר להטביל אותו בעל-כרחו, כי אם ברצונו דוקא.

אבל כל זה הוא רק כשהגיור הוא ע"פ הלכה, אבל לא סתם באופן שמרמים את הגוי ונותנים לו תעודת-נייר שבה יקרא בשם יהודי!

ובענין זה הולכים "מחיל אל חיל" (בלשון סג"נהור) — כפי שאירע השבוע שהגיעה אשה עם תעודה מלפני כמה שנים שבה נרשם עלי' "אחותנו את ויקרא שמה בישראל כו", שזהו נוסח שנלקח מרות¹¹³, ש"זכתה ויצא ממנה דוד שריווהו להקב"ה בשירות ותשבחות"¹¹⁴, ונוסח זה כתבו על גוי, ועל זה חתמו שלשה אנשים, שבכלל לא יודעים מה צריך

(110) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ס"ס ס"ד. (הובא בספר תשובות בעלי התוס' מכת"י ניו וש"נ. יארק תשי"ד — ע' רפו, סי"ט).

(111) מו, א"ב. וש"נ.

(112) בספרו — מדבר קדמות מערכת ג

(113) ד, יח.

(114) ברכות ז, ב. וש"נ.

אות ג. וראה תשובות מהר"ם מרוטנבורג

יתיר מבניאי, אינון דמשתדלי באורייתא קיימי לעילא באתרא דאקרי תורה (נ"א ת"ת) .. נביאי קיימי לתתא באתר דאקרוץ נצח והוד .. זכאין אינון דמשתדלי באורייתא .. מאן דלעי באורייתא, לא אצטריך לא לקרבנין ולא לעלוון, דהא אורייתא עדיף מכלא וכו", כי, ענין הקרבנות הוא בבחי' המלכות, כמ"ש⁹⁷ "בזאת יבוא אהרן אל הקודש", "דא תרעא לאעלאה"⁹⁸, ואילו תורה היא בבחי' התפארת.

וכרגיל, מבאר אדמו"ר⁹⁹ כו"כ ענינים בדיוק לשון הזהר, אך עדיין צריך להבין דיוק הלשונית "דאשתדל באורייתא" ו"לעי באורייתא", דלכאורה ענינים אחד, שהרי "אשתדל באורייתא" הוא מלשון השתדלות, היינו שהלימוד הוא באופן של יגיעה כו', וזהו גם הפירוש ד"לעי", שזהו התרגום של ענין היגיעה, וא"כ, מהו כפל ושינוי הלשון "דאשתדל באורייתא" ו"לעי באורייתא"?

בנוגע להדגשת ענין ההשתדלות בתורה — הרי זה לפי שכאן מדובר אודות מי שמקבל מהתורה, והיינו, שלא מדובר אודות התורה כפי שהיא למעלה, או אפילו כפי שנמשכת למטה בדיו על הקלף, אלא כפי שיהודי מקבל מהתורה, שזהו ע"י הלימוד באופן של השתדלות כו'; אבל צריך להבין מהו כפל ושינוי הלשון "דאשתדל באורייתא" ו"לעי באורייתא", בה בשעה שלכאורה היינו הך.

וכפי שיתבאר לקמן.

*

יח. בהמשך להמדובר לעיל אודות שבת הגדול, יש להתעכב גם על השם של פרשת השבוע — פרשת צו:

"צו" — הוא מלשון צוותא וחיבור, שזהו כללות ענין התומ"צ, שעל ידם נעשה צוותא וחיבור בין בני להקב"ה, בה בשעה שלולי זאת לא היתה שייכות ביניהם כלל.

וכידוע המשל על זה¹⁰⁰ — מחכם גדול שכל מציאותו הו"ע החכמה והשכל, שלגביו, מי שאינו שייך לענין החכמה והשכל, אינו נחשב למציאות כלל,

— ואין זה בסתירה לכך שחכם גדול צריך להיות עניו, ולא בעל גאווה, כי, העובדה שמי שאינו שייך לענין החכמה והשכל אינו נחשב

(99) לקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריד ואילך.

(97) אחרי טז, ג.

(100) ראה סה"מ תרצ"ב ס"ע עח. וש"נ.

(98) ראה סה"מ תרפ"ט ס"ע 122. וש"נ.

למציאות בעיני החכם, אינה ענין לגאווה או ענוה, אלא זהו בגלל שב"עולם השכל" לא קיימת מציאות שאינה קשורה עם ענין השכל. וע"ד שבעולם הראי' אין מציאות של טעם וריח, ובעולם השמיעה אין מציאות של צבעים וכיו"ב —

ואם הדברים אמורים בנבראים גופא, שמי שאינו שייך לעניני חכמה ושכל, אין לו ערך כלל לגבי בעל-שכל — הרי עאכו"כ בנוגע לבורא ונברא, שביניהם פעורה תהום, כך, שהנברא מצד עצמו אינו נחשב למציאות כלל לגבי הבורא.

אמנם, כאשר הבורא מצוה לנברא לעשות דבר מה (שזהו כללות ענין התומ"צ שרצה הקב"ה ליתן לבנ"י), הנה עי"ז נעשה הנברא למציאות אצל הבורא — כמשל החכם שמצווה לאיש הפשוט לעשות דבר עבורו, שע"ז נעשה האיש הפשוט למציאות בעיני החכם.

ויתירה מזה, שיש חידוש בענין התומ"צ לגבי משל החכם — שלא זו בלבד שע"ז שנצטוו במצוות נעשים בנ"י למציאות לגבי הקב"ה, אלא עוד זאת, שמתחברים ומתאחדים עם הקב"ה למציאות אחת,

— ועד"ז ע"י לימוד התורה, שהרי התורה גם לאחרי שניתנה לנו היא תורתו של הקב"ה, כנוסח ברכת התורה: "ונתן לנו את תורתו", היינו, שלא זו בלבד שפעם (קודם שניתנה לנו) היתה תורתו, אלא גם עכשיו (לאחרי ש"נתן לנו") הרי זו "תורתו", ותורה זו "נתן לנו" בנתינה גמורה (ולא באופן שנשארה קשורה עמו ע"י חוט כו'), וע"י לימוד התורה הנה "כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו"¹⁰¹, ועי"ז מתאחד עם הקב"ה למציאות אחת —

ועד שגורמים נח"ר ותענוג למעלה, כמאמר¹⁰² "נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני", והיינו, שקודם קיום המצוה ישנו למעלה ענין של חסרון, כביכול, שרק בנ"י יכולים להשלים זאת ע"י קיום המצוה.

וזהו גם מה שע"י קיום המצוות נעשים בנ"י בבחי' "שותף להקב"ה במעשה בראשית"¹⁰³, והיינו, שאע"פ שגם קודם עבודת בנ"י ישנה מציאות העולם שברא הקב"ה בעשרה מאמרות, כמ"ש⁵⁶ "בראשית ברא אלקים וגו'", מ"מ, הרי זה באופן שהעולם הוא מציאות שחורף ממנו, כי, אע"פ ש"לעולם הוי' דברך נצב בשמים"⁶³ (ועד"ז בשאר הנבראים) להוותם ולהחיותם כו', מ"מ, הרי זה באופן ש"דברך" ו"שמים" הם שני

(101) תדבאר רפי"ח. יל"ש איכה רמז
(102) תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ועוד.
(103) שבת יו"ד, א. קיט, ב.

ענינים שונים שתהום פעורה ביניהם; ואילו ע"י עבודת בנ"י בקיום המצוות נמשך בעולם בחי' רצונו ית' ("נעשה רצוני") שלמעלה מדרגת האלקות שמתלבשת בעולם, כידוע¹⁰⁴ שלא זה הוא עיקר האלקות מה שמהוה עולמות.

יט. אך כל זה שייך לבנ"י דוקא — כיון שהקב"ה "בחר בנו מכל העמים":

יש אמנם כל העמים, וכיון שלעתיד לבוא כתיב¹⁰⁵ "אז אהפוך אל עמים גו' לקרוא כולם בשם ה'", הרי מובן ש"בכח" ישנו ענין זה גם עכשיו, אבל אעפ"כ, מכל העמים בחר ה' לבנ"י דוקא — לא בגלל שיש להם תכונות ומעלות מיוחדות שאין לשאר העמים, אלא מצד בחירה חפשית, שאינה קשורה עם שכל והסברה (שהרי אם יש על זה שכל והסברה, אין זו בחירה חפשית).

[וכמו שכללות הענין דיצי"מ ה' ענין שלמעלה מן השכל, כי אם מצד אמונה — שהרי לאחרי ש"בר"ה בטלה עבודה מאבותינו"⁶⁹, היו בנ"י יכולים להשאר בארץ מצרים באופן טוב ביותר, ובפרט בארץ גושן שהיתה "מיטב הארץ"¹⁰⁶, ואעפ"כ, כשבא הקב"ה להוציאם ממצרים ולהוליכם למדבר, "האמינו והלכו"¹⁰⁷, ולאחרי מאות שנים אומר הקב"ה על זה: "זכרתי לך חסד נעוריך גו' לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה"¹⁰⁸, בגלל תוקף האמונה].

ולכן, לא שייך שיבוא משהו ויאמר, שישנו גוי בעל תכונות מיוחדות, ובגלל זה רוצה ליתן לו את התורה — כיון שהקב"ה נתן את התורה לבנ"י דוקא לא מצד טעם מסויים, אלא בגלל שבחר בהם.

ובודאי אין נתינת מקום לרשום גוי בתעודת-נייר בתור "יהודי", רק בגלל ה"חסד לאומים"¹⁰⁹ של הגוי שהוא "מסכים" שירשמוהו בתור יהודי, ובגלל זה יהיו לו כל המעלות: יתנו לו כסף במשך ששה חדשים, ואח"כ יתנו לו דירה בחנם, ועוד כמה הטבות; במצב כזה — למה שהגוי לא יסכים לכך?!... (אף שלפעמים צריך לדבר על לבו שיסכים).

אך כל זה לא יועיל לגוי להיות יהודי, כי, נוסף לכך שזהו היפך האמת והיפך השכל, הרי זה היפך המציאות! מציאותו של יהודי ומציאותו של גוי הם שני סוגי מציאות בפני עצמם, כיון שע"ז שהקב"ה

(106) ויגש מז, וריא.

(107) פרש"י בא יב, לט.

(108) ירמ' ב, ב. וראה פרש"י בא שם.

(109) משלי יד, לד. וראה ב"ב יו"ד, ב.

(104) ראה תו"א מג"א צט, ב. לקו"ת

שה"ש ח, א. ובכ"מ.

(105) צפני"ג, ט. וראה רמב"ם הלי' מלכים

ספ"א.